AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ. տրի. 6. ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتـــاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 13 1932 | ԶԵՌՔԷ ԶԱՏ 3.50 Ս. Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թղթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 126 (571)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

?

??

Արդեօք ճի՞շդ է որ անցած կիրակի օր, երեկոյեան, Վրանաքաղաքի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ շրջափակին կից, ազգապատկան Անդրանիկեան Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցած է պոլշեւիկեան մկրտութիւն մը.

Ճի՞շդ է որ հայ «կրօնաւորներ» և «ազգային ժողովի անդամներ» ներկայ գտնուած են սոյն արտառոց և տարօրինակ արարողութեան և պահած իրենց լռութիւնը.

Ճի՞շդ է որ հարիւրաւոր հայեր ներկայ գտնուած և ծափահարած են «ընկեր» Լէնինն ու Սթալինը.

Վերջապէս ճի՞շդ են արդեօք Ընդհ. Ապահովութեան կողմէ տրուած լուրերը «Էլ Ահրար»ի խմբագրութեան, որոնք կը հրատարակուին քիչ անդին, մեր լուրերու բաժնին մէջ։

Այս անհաւատալի լուրը երբ առինք փութացինք Առաջնորդարան, հարկ եղած ճշդումներն ու լուսաբանութիւնները ստանալու համար։ Որքան ալ չափազանցութիւններ գտնուին «Էլ Ահրար»ի և այլ տեղական թերթերու հրատարակութեանց մէջ, դժբաղդաբար իրողութիւն է որ Կիրակի օր, Ազգային Մանկապարտէզի սրահին մէջ տեղի ունեցած է այդ տխուր արարողութիւնը և որուն ներկայ գտնուած են քանի մը տասնեակ հայեր։ Վրանաքաղաքի եկեղեցիին քահանաները, որոնք յաջորդ օրը միայն տեղեկացած են կատարուած պիղծ արարողութեան, անմիջապէս գրաւոր բողոքագիր կը յանձնած են Առաջնորդարան և պահանջած են պատժումը օրինազանց ծառաներուն։

Առաջնորդարանի կողմէ կատարուած քննութենէ մը հասկցուած է որ, քանի մը հայեր դիմում կատարելով Թաղականութեան քարտուղարին, մկրտութիւն ունենալու պատրուակին տակ, վարձած են վարժարանի սրահը, առանց գիտակցութեան Թաղական մարմնի։ Թաղական Խորհուրդի այս յայտարարութեան վրայ, Առաջնորդ Սրբազանը թելադրած է ուրիշ անգամ ուշադիր ըլլալ և տեղի չտալ նման դէպքերու։

Եւ վերջացաւ ամէն բան։

Վստահ կրնանք ըլլալ այլևս որ, յետ այսու, ուրիշ տասնեակ մը խառնակիչներ, չեն կրնար եկեղեցի մտնել և պատարագը խանգարել, և կամ ալ մեր չփացած կարմրակտուցները չեն համարձակիր քահանայ հայրերը դուրս նետել եկեղեցիէն։

Այս «զօրաւոր» թելադրութիւնը այլեւս կ'արգիլէ օրինազանցները վարժարան և եկեղեցի յաճախելէ և կը վերադարձնէ ամէն վստահութիւն մեր ժողովուրդին։

Բայց այդ, Սրբազանը, մասնաւոր գրութեամբ մը եղելութիւնը անմիջապէս տեղեկացուցած է Ներքին Նախարարութեան և ցաւ յայտնած հակառակ Ազգի և Առաջնորդարանի կամքին ու փափաքին տեղի ունեցած այդ «ոգեպիղծ» հանդէսին առթիւ։

Լիբանանի կառավարութիւնն ու Ընդհ. Ապահովութիւնը, ի հարկէ, օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն հետապնդումներ կը կատարեն և պէտք եղած պատիժները կը տնօրինեն խանգարիչներուն։

Այդ օրէնքի և արդարութեան գործն է։

Բայց օրէնքի սահմանէն դուրս, պատժոյ օրինագրքին տրամադրած միջոցներէն անկախ անմեղ մեղաւոր մը, անլեզու դատապարտեալ մը կայ, որ կը պատժուի առանց մեղք գործելու և առանց օրինագրքի։ Այդ անմեղ դատապարտեալը հայ ժողովուրդն է, որ այս պահուս կ'արժանանայ տեղացի ժողովուրդի քամահրանքին ու ատելութեան և կը նկատուի խոլոր և կեղծ քաղաքացի։ Հայ ժողովուրդին պատկանող վարժարանի սրահին մէջ և դանդաղ տեղի ունեցած այս մեղքին մեղսակից կը նկատուի ամբողջ Լիբանանահայութիւնը, որքան ալ քանի մը տասնեակ անբաղձալիներ ըլլան կազմակերպիչները այդ սև արարքին։ Մի՞թէ արդարութեան օրէնքն ալ մեղապարտ չնկատե՞ր տանտէրը իր տունէն ներս կատարուած ոճրին համար։

Որքան ալ արդարադատ ըլլան Ֆրանսական և Լիբանանեան օրէնքները և ներողամիտ գտնուին մեր թերութեանց և մեղքերուն հանդէպ, և որքան ալ լաւ ճանչցած ըլլան մեզ և մեր ժողովուրդի ընդհանուր փափաքներն ու ուղղութիւնը Ընդհանուր Ապահովութիւնն ու երկրի ապահովական պաշտօնատուները, չենք կրնար զերծ մնալ պատասխանատուութենէ։ Ըստ մեզի, չի բաւեր պարզ թելադրութիւններ ընել և անցնիլ, յուսալով որ անգամ մ'ալ պիտի չկրկնուին այդ տխուր արարքները։ Ի՞նչ շուտ մոռցուած են ասկէ առաջ եղած «թելադրութիւնները», երբ Նոյեմբեր 29ի առթիւ փակ պահեցին վարժարանը, հակառակ Առաջնորդի և Առաջնորդարանի ԿԻՆԵԱԿ հրահանգներուն։

Վերջապէս բոյն մը կայ մեր մէջ, միքրոպներով պաշարուած և թարախոտած վէրք մը, որ պէտք է բուժել և մաքրել։

Ո՞վ պիտի ըլլայ սակայն այդ ճարտար բժիշկը որ պիտի կատարէ այդ մաքրագործումը։

Ահա՛ հարց մը, որ դարձեալ մեզ կանգ առնել կու տայ մեր ազգային ներկայ քաոսին առջև և յիշել կու տայ տխուր պատասխանատուները։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Ն. Վ. ԻՍՄԱՅԻԼ ՍԸԴՔԻ ՓԱՇԱ
(Որ առջի օր ժամանեց քաղաքս)

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒՆՔԸ

Բ.

Անշուշտ եթէ միայն պարտքերու խնդիրը ըլլար այսօրուայ համաշխարհային տագնապին պատճառները, կարելի էր շատ չմտահոգուիլ, այսպէս կամ այնպէս ելք մը կը գտնուէր։

Տագնապին պատճառները շատ աւելի խորունկ են և չափազանց բարդ։ Մօտաւորապէս կէս դարէ ի վեր խոշոր բազմութիւններ հաւաքաբար դեր կատարել սկսած են հանրային կեանքի մէջ։ Հանրային կեանքի մասնակցողներուն թիւը տարուէ տարի միլիոններով կ'աճի։ Եթէ 40—50 տարի առաջ աշխարհը կառավարողները 100—200 հոգիներ էին, խմբուած գահերու շուրջ, այսօր աշխարհավարութեան գործին մէջ դեր կոչուած ուղղակիօրէն 20.000 մարդիկ (խորհրդարանական սիսթէմ) և անուղղակիօրէն 20 միլիոն մարդիկ (suffrage universel)։ Այս հսկայական, արագ յեղաշրջումը աշխարհավարութեան սիսթէմի յառաջ բերած է խոր գիտակցութիւն զանգուածներու մէջ, որոնք օր աւուր աւելի պահանջկոտ կը դառնան։ Այսպիսի նոր երևոյթ չկրնար հին կարգ ու սարքի մը վրայ ուղղակի հիմնուիլ։ Թէպէտև, երևութապէս բազմութիւնները իրաւունքներ ձեռք բերած են, բայց, իրականին մէջ իրաւունքները խաբուսիկ են. բազմութիւնները կը շարունակեն մնալ անմասն եւ անբաժին բոլոր այն բարիքներէն որ յարաճուն զարգացող տնտեսութիւնը պէտք էր տար իրենց։ Ընդհակառակը զարգացող տնտեսութեան մէջ յառաջացող պարբերական տագնապները սոսկալիօրէն կ'ազդեն այն բազմութիւնները որոնց քուէարկելու շնորհ տրուած է բայց կառավարելու իրաւունքը զլացուած է։ Անոնց վրայ խոշոր պարտաւորութիւններ դրուած են առանց իրաւունքի։

Գիծի ըսէինք խլրտումը, ընդվզումը ներսէն կուգայ։ Եւրոպայի 20 միլիոն քուէարկողներն են որ մատնուած են հոգեբանական անելի տագնապի։ Անոնք որ վաղը անխուսափելիօրէն քաղաքացիական կամ ազգային-պետական պատերազմներու պատերազմիկները պիտի դառնան։ Հանրային պայքարի մէջ ներկայացուցիչներու միջոցաւ ղեկավարութիւն փորձող այս 20 միլիոնն է որ խռովայոյզ կ'եփի։ Անհանգիստ, ջղային շարժումներ կ'ընէ։ Եւ քանի շարժումները խի՛ստ կ'արտայայտուին, այնքան ուժգին կը ճարճատի հիմը ժամանակից ընկերութեան որ ծերացած ու պառաւած է։

Հոգեբանական տագնապը կը շեշտուի անով որ դեռ մարդկութիւնը չէ անցած որոնումի և փորձառութեան շրջանը։ Ամէնքն ալ համաձայն են, նոյն իսկ անոնք որ ներկայ կարգ ու սարքի բուն նեցուկներն են, պաշտպաններն են, թէ հիւանդ է աշխարհը, պէտք է դարմանել զայն, բայց, դարմանին ինչ ըլլալն է որ չեն գիտեր։ Փորձը կը դժուարանայ նաև անոր համար որ առակաւորէն դարման առաջարկողները շատ են, և քաղաքական-ընկերային հիմնական առաջադրութիւններով հոսանքներ և նոյնքան շատ միջանկեալ հոսանքներ շուարումի կը մատնեն բուն իրաւատէրը-ժողովուրդը։ Այս շուար կացութիւնը մէկ ծանր երկունքի մէջ դրած է մարդկութիւնը։ Ցաւալի իրողութիւն մը եթէ կայ այս բոլոր քաոսին մէջ, այն ալ ան է որ կիսամիջոցները բաւական չեն, վճռական անդամահատութիւն մը հարկ որ է։ Ոչ միայն տիեզերական հաւասարակշռութիւն մը գտնելու համար, այլ և ներքին ազգային սահմաններու մէջ ներքին, նոր, արդար քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային հաւասարակշռութիւն մը հաստատելու համար։

Արդ, պէտք է գիտնալ ներկայիս թէ, այս անհաւասարակշիռ տարրերէն ո՛ր տարրերն է որ պիտի զօրանան և գերիշխան պիտի դառնան։ Ըսել կ'ուզենք որ ծայրայեղ ո՛ր թևն է որ նպաստաւոր հող պիտի գտնէ։ Զա՛րթէ ալ հոսանքները։ Բուն անդամահատութեան անցնելու համար (միջազգային ծաւալով) ազգերու մէջ դէպքերու զարգացման սահմանափակ շրջան մը կայ։ Իւրաքանչիւրին յեղափոխութիւնը պիտի զարգանայ նախ ազգային հողի վրայ։ Փորձոն ուժերը պիտի համախմբուին և կեդրոնանան երկու թևերու շուրջ՝ Աջ ու ձախ։ Այս կեդրոնացումը բացարձակ անհրաժեշտութիւն մըն է։ Նախ և առաջ պէ՛տք է կորսուին միջանկեալ հոսանքները, որոնք իրենց գաղջ խառնուածքով, անվճռականութեամբ պարզապէս կը դժուարացնեն տագնապի անհրաժեշտ լուծումը, արգիլելով արագ բիւրեղացումը հանրային ուժերու։

Մեկնելով այս տեսակէտէն դիտենք մեր շուրջը և գտնե՛նք դէպքերու առած և առնելիք հաւանական ուղղութիւնը։

Սկսի՛նք Գերմանիայէն։ Քանի որ կացութեան բանալին քիչ մը այնտեղ է։ Մէկը իր զսպուած ուժի պատճառաւ, քանի որ ան է որ աշխարհի մէկ վեցերորդը (Ռուսաստանը) ֆիզիքապէս ու հոգեպէս կը բաժնէ միւս հինգ վեցերորդէն։ Ըսել կ'ուզենք որ պոլշևիզմին մախաը բացարձակապէս կը փոխուի եթէ Գերմանիա թեր կամ դէմ գործօն կերպով իր դիրքը ճշդէ անոր հանդէպ։

Գերմանիոյ մէջ սարսափելի արագութեամբ կը զօրանայ Հիթլերեան հոսանքը։ Այսինքն ծայրայեղ աջ ազգայնական թևը (թէեւ իրենք իրենց ձախ կանուանեն) կոթնած պողպատեայ սաղաւարտակիրներու անհերքելի ուժին։ Այս հոսանքը Գերմանիոյ ներքին կեանքին տիրանալէ յետոյ, կ'ուզէ մինչև բեւեռն և ամէն տեղէն Տեօյչլանտ Իւպէրալլէս երգել։ Պարտքերու ջնջում, դաշնագիրներու վերաքննութիւն, Գերմանիոյ արևելեան սահմաններու սրբագրութիւն (Լեհական հարց, Տանծիգի խնդիր) և նոր գաղթավայրերու ստացում, սպառազինութեան հաւասարութիւն, այն բոլորը որոնք 1914ի պատերազմը պայթեցուցին։ Հիթլերի այս աճումէն անհանգիստ Գերման հանրապետականները, Սոցիալ Դեմոկրատներու նախաձեռնութեամբ, Հիթլերի դէմ միասնական ճակատ մը ստեղծելու կ'աշխատին, որոնց շուրջ համախմբուած է արդէն 200.000 երիտասարդներ, որոնք չեն վախնար կռուէ և արիւնէ։ Ցեռայ երրորդ ուժ մը՝ այս երկուքին ալ դէմ՝ Համայնավարները։ Ֆրանսական թերթ մը տախտակ մը կազմած է և Ցունվ. 12էն Ցունվ. 20ը 9 հատ քաղաքացիական մանրիկ կռիւներու դէպքեր արձանագրուած են։ Բայց օր չ'անցնիր որ նման դէպքեր չպատահին։ Եւ Գերմանիոյ բոլոր ծայրերու վրայ։

Ի վերջոյ ո՛ր պիտի յաղթէ այս դէպքերը։ Դեռ կանուխ է վերջին խօսք մը ըսել, որ պիտի յաջողի՞ն հանրապետական միասնական ճակատին սանձել Հիթլերեան շարժումը և ցրուել անոր յեղաշրջական ուժը։ Շատ կասկածելի է։ Բայց, հազիւ թէ նշանակութիւն ունի։ Կարևորը երբե՛ք այս կամ այն թևին յաջողութիւնը չէ. կարևորը մէկին տիրապետութիւնն է, որ կրնայ պայծառացնել քաղաքական հորիզոնը և փոխանակ համր Գերմանիոյ մենք կ'ունենանք խօսուն Գերմանիա մը, որ իր ուղղանիշներով, իր սպառնալի կեցուածքով կը հասցնէ Գերմանիայէն դուրս դէպքերու զարգացման ընթացքը։ Անոր դիրքը մեծապէս կ'ազդէ բոլորին վրայ ու համապատասխան ձևով դիրքերը կը ճշդուին Գերմանիոյ թեր կամ դէմ։

Այս յօդուածութիւնը անհամեստ է։

ՇԱՀԱՐՈՒՆԻ

Իր Ծրդ տարեդարձին առթիւ
« Ա Զ Դ Ա Կ »
Մարտ 1էն սկսեալ օրաթերթ
իր ներկայ ծաւալով

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՇԱՊԷՅ ՔԱՐ ՈՒ ՔԱՆԴ ԵՂԱԾ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԾ

ՌՈՒՍԵՐ ԶՕ՛ՐՔ ԿԸ ՀԱՄԱԽՄԲԵՆ

Շապէյ կրակներու մէջ

ՇԱՆԿԱՅ 9 Փետր.— Մէկ մղոն երկարութիւն ունեցող հրեղէն սիւն մը կը բարձրանար դէպի երկինք Շապէյի օդանաւերու կողմէ ռմբակոծումէն յետոյ։ Այս ռմբակոծումը շարունակուեր է 4 ժամ։ Շապէյ կը ներկայացնէր վերջին ծայր տխուր տեսարան մը։ Երեք մղոն տարածութիւն ունեցող իր փողոցները ամայի էին։ Տուներ և խանութներ ամբողջովին փակ էին։ Ցարկաբաժինները այրած և պատերը վար ինկած են։ Բայց կը կարծուի թէ դեռ 5000 Չինացիներ կառչած են իրենց այրող տուներուն։ Հակառակ չէնքին բոլորովին կործանած ըլլալուն, Չինացիները ամրապինդ կը պաշտպանեն կայարանը։ Աւելի ուշ ժամանակ, Ճափոնական մեթեւ թնդանօթներ շարունակ կրակ բացին, որուն Չինացիները պատասխանեցին խրամներու յատուկ խորշերէններու միջոցաւ։

Չինացիներու գրաւման տակ կը մնան Վօզունկի ամրոցները՝ հակառակ Ճափոնական թորփիլանաւերու ռմբակոծութեան, որոնց մէկը վիրաւորուելով խրած է. բայց աւելի վերջը կրցած է հեռանալ, չորս օդանաւերու պաշտպանութեամբ։

Առ այժմ տրամադրելի միայն մէկ հեռագրական կայան կայ։ Ամերիկեան և անգլիական երկու կայանները բնաջինջ եղած են և Ճափոն նաւային հրամանատարութիւնը իր ցաւերը յայտնած է այս մասին Ամերիկեան և Անգլ. ընդհ. հիւպատոսարաններուն և խոստացած է նորոգութեան համար հարկ եղած ծախքերը տրամադրել։

Չինական իշխանութիւնները պատերազմական վիճակ հռչակած են Վօզունկի մէջ։ Նաւարկութիւնը արտօնուած չէ անցքերու մէջ։

Ճափոն օդանաւ մը գրաւած են Չինացիները

ՇԱՆԿՀԱՅ 9 Փետր.— Կռիւները կը շարունակուին Վօզունկի մէջ։ Չինական տեղեկագիրներու համաձայն հետապնդութեան պաշտօն ունեցող Ճափոնական օդանաւ մը պարտաւորուեցաւ վար իջնել և գրաւուեցաւ Չինացիներու կողմէ։

Պատերազմական վիճակ հռչակուեցաւ Տանթաօի Չինական քաղաքին մէջ։

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Լօեանկ պաշտօնական Ազգային կառավարութեան հրատարակած յայտագիրը ժողովուրդը զէնքի կը կանչէ դիմադրելու համար Ճափոնական յարձակումին։

70,000 Ռուս զինուոր հաւաքուած

ԼՈՆՏՈՆ.— «Նիւզ Քրոնիքլ» կը գրէ թէ. Ճափոնական աղբիւրէ քաղած լուրերու համաձայն, 70.000 ռուս զինուորներ համախմբուած են Վլատիվօսթօքի մէջ, ուր պաշարման վիճակ յայտարարուած է։

Կ'ըսուի թէ քանի մը Ճափոնցիներու վրայ կրակ բացուած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Տէյլի Էքսփրէս» կը գրէ թէ Մանչուրիոյ իր թղթակիցը անյայտացած է։ Ճափոնցի զինուորներ որոնք Խարպինը գրաւեցին կը յայտարարեն թէ Չինացիք գերի բռնած են յիշեալ թերթին թղթակիցը։

ՇԱՆԿՀԱՅ.— Քաղաքի փողոցներուն մէջ հազարաւոր Չինացիներու դիակներ կը մնան։

Չինական 8 սաւառնակներ երեկ իրիկուն Չին Նուլի վերև հանդիպեցան Ճափոնական սաւառնակի մը։ Չինական երկու սաւառնակներ վար ինկան։ Երէկ ժամը 23ին, Ճափոնցիք ծովային զինուորներու ջոկատ մը ցամաք հանեցին Նանթայ չինական քարափին վրայ։ Ճակատամարտը անխուսափելի կը թուի։

ՇԱՆԿՀԱՅ 10 Փետր.— Չինական թնդանօթներ ռմբակոծեցին Շապէյը. քանի մը թնդանօթի ռումբեր ինկան Միջազգային մենաշնորհեալ գօտիներու մէջ, առանց պատճառելու մեծ վնասներ։

Շանկհայի գրաւումը 2 օրուայ խնդիր

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Ծովակալ Շիոզավա, որուն համար ըսուեցաւ թէ անձնասպան եղած է, իր ժամանումին վրայ ընդունեց «Նիւ Եորք Թայմզ»ի թղթակիցը։

Ծովակալը յայտարարեց թէ երկու օրուայ ռմբակոծութիւն մը բաւական է որ Շանկհայը գրաւուի։ Վերջերս հասած ռազմական ջոկերը 18 դաշտային թնդանօթ ունին և յարձակումի պիտի սկսին կայարանին դէմ, Չինացիք իրենց դիրքերէն հանելու համար։

Անկէ վերջ, ըսաւ ծովակալը, արագօրէն պիտի յառաջխաղանք։ Այս առթիւ պիտի գործածենք 18 մեծ օդանաւեր։

ԶՕՐ. ՎԷՅԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ

ՓԱՐԻԶ, 10 Փետր.— Երէկ կէս օրէ յետոյ ափանտիսիթի սուր տագնապի մը ենթարկուեցաւ զօր. Վէյկան և իր անձնական բժիշկին խորհուրդին վրայ մտաւ Վալ տը Կրասի հիւանդանոցը, ուր փրոֆ. Լաքայր որոշեց թէ գործողութիւնը պէտք է կատարուի ընդ փոյթ։ Զօրավարը գործողութեան ենթարկուած է լաւագոյն պայմաններու տակ և իր վիճակը շատ գոհացուցիչ է։ Եթէ անակնկալ բարդութիւն մը յառաջ չգայ, կարճատև միջոցի մը մէջ զօրավարը պիտի կրնայ ապաքինիլ և շարունակել իր պաշտօնը։

ՄԻՋԱԶԳ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Միջազգ. Վաճառականութեան մէջ դրամը առաջնակարգ տեղը կը գրաւէ. վաճառականութիւնը որքան զարգանայ դրամը այնքան աւելի կը չահագործուի և կ'ապահովէ իր կարգին որոշ չահեր։ Արդ, ներկայիս երբ արտաքին վաճառականութիւնը կը կորսնցէ իր նախկին փայլուն դիրքը, չատ բնականօրէն դրամներն ալ կը կորսնցնեն որոշ արժէքներ։ Այսօրուայ վաճառականութիւնը սկսած է սահմանափակուիլ չատ նեղ պայմաններու մէջ և իւրաքանչիւր երկիր ակամայ, սեղմումները աւելի կը խստացնէ նուազագոյն դարման մը գտնելու իր երկրի տնտեսութեան։ Այսպիսով, արտաքին առևտուրը կ'սկսի նուազիլ գրեթէ բոլոր երկիրներու մէջ։

Մեր աչքի առջև ունինք չատ մը երկիրներու արտաքին վաճառականութեան մէկ պատկերը փոխանակուած ապրանքներու դրամական արժէքներով։ Հոն, յստակօրէն կը տեսնենք որ առանց բացառութեան բոլոր երկիրներու վաճառականութիւնը յետադիմած է։ 25 երկիրներու արտաքին առևտուրը 1930ին միջին հաչուով 12 0/0 նուազում ունեցած է իսկ ուրիչ 25 երկիրներու ալ մինչև 25 0/0, բաղդատելով 1929 տարուոյ հետ։ Նուազումը հոս կանգ չառներ։ 1931 տարին բաղդատելով 1929ի հետ նուազումը հասեր է մինչև 28 0/0. միջին հաչուով։ Այսօր որքան ալ ապրանքներու գիները աւելի առող ըլլան բաղդատմամբ նախապատերազմեան չրջանին, գներու արժէքները եթէ հաչուենք հնչուն ոսկիով, դարձեալ ընդհ. գումարը ցած է 1914էն առաջուայ գումարէն։ Փոքրիկ օրինակով պիտի տեսնենք յառաջացած զգալի փոփոխութիւնները և տարբերութիւնները։

1813ին, Ֆրանսայի արտաքին վաճառականութեան գումարը կը հասնէր միջին հաչուով իւրաքանչիւր ամիս 573 միլիոն ֆրանքի, Միացեալ Նահանգներունը 204 միլիոն տոլարի և Անգլիոյ 44 միլիոն սթէրլինի։ Իսկ 1931ին, Ֆրանսայի վաճառականութիւնը իջեր է 490 միլիոն ֆրքի, Մ. Նահանգներուն 183 միլիոն տոլարի և Անգլիոյ 27 միլիոն սթէրլինի։ Այս հաչուով, Ֆրանսան՝ նախապատերազմեան վաճառականութենէն ամէն ամիս կը կորսնցնէ 83 միլիոն ֆրանք, այսինքն մօտ 15 0/0 նուազում, Մ. Նահանգները 21 միլիոն տոլար 10 0/0 նուազում և 17 միլիոն սթէրլին Անգլիան, 40 0/0 նուազում։

Անցած հինգ տարիներէ ի վեր վաճառականութիւնը յարատևօրէն նուազում արձանագրած է։ Աւելի որոշ ցուցնելու համար կուտանք հետևեալ մէկ ցուցակը ուր պիտի տեսնենք Ֆրանսայի, Մ. Նահանգներու և Անգլիոյ հինգ տարուոյ մէկական ամսուայ միջին գումարը։

	Ֆրնս.	Մ.Նհգ.	Անգլ.
	միլիոն ֆրանք	միլիոն տոլար	միլիոն սթէրլին
1927ին	928	397	59
1928ին	868	421	60
1929ին	848	430	61
1930ին	725	315	47
1931ին	490	183	27
Նուազում	—	—	—
միջ. հաչ.	42 0/0	50 0/0	50 0/0

Բաւականացանք հոս միայն վերոյիչեալ երեք պետութիւններուն մէկ պատկերը տալ այն պատճառաւ որ, անոնց վաճառականութիւնը ամենակարևոր տեղը կը գրաւէ համաչխարհային առևտուրի մէջ։ Հարկ չենք գտներ միւս պետութիւններու մասին մանրամասն ծանրանալ, որովհետև անոնք ալ աւելի կամ նուազ չափով ենթարկուած են նոյն տագնապին և նոյն նուազումին։

Երբ վաճառականութիւնը կորուստով կ'աչխատէր, դրամն ալ սկսաւ ինչպէս կ'ըսեն ջուրը քաչել։ Դրամատուններ դադրեցուցին նախկին զրէտիները, իսկ դրամ ունեցողներն ալ հետզհետէ քաչեցին դրամատուններէ և պահեցին իրենց անհատական սնտուկներու մէջ։ Այս կացութեան առջև դրամը չէր կըրնար շրջաբերութեան իր նախկին վարկը պահել և ինչպէս գիտենք բանտարկուած դրամը չկրնար չահ բերել։

Ջենք ուզեր ամէն երկրի դրամներու կացութեան, արժէքի ևն.ի մասին խօսիլ. այլ պիտի բաւականանանք այսօր ընդհանուր ձևի տակ ներկայացնել դրամը։

Ընդհ. պատերազմի ընթացքին, պետութիւններ որոնք արտաքին գնումներու համար հնչիւն ոսկիի պէտք ունէին, քաչեցին հրապարակէն և տեղը դրին թուղթ դրամները։ Պատերազմը վերջացաւ. պետութիւններ սկսան կամաց կամաց իրենց թղթադրամները հաստատուն հիմերու կապել վստահութիւնը չահելու թէ իր ժողովրդին և թէ ալ արտաքին աչխարհին շրջաբերութեան հանուած թղթադրամներու գումարին առնուազն մէկ երրորդը հնչ. ոսկիով ապահովելով. բացառապէս այս պատճառաւ ալ հնչուն ոսկին կը սղէր յաճախ։ Ջմոռնանք իր տեղին յիչելու որ ամէն տարի 400 միլիոն տոլար արժողութեամբ մետաղ ոսկի կը հանեն երկրի հանքերէն և ջուրերէն։

Բացայայտ է որ ներկայիս բոլոր ապրանքներու գիները կ'իյնան հարիւրին 20էն մինչև 60 և գուցէ աւելի ալ։ Երկրի եկամուտները կը նուազին նոյն չափով։ Օրինակ Միացեալ Նահանգներու եկամուտները հարիւրին 50 նուազում ունեցեր են այս տարի։ Որով, կառավարութիւններ ստիպուած են իրենց պիւտճէները զեղչել այն չափով որչափով որ բաց ունին ամէն տարի։ Անխուսափելիօրէն պէտք է աժաննայ ապրուստ ալ և հետևաբար գործառնութեան համար հրապարակ հանուած դրամներուն մէկ մասը աւելորդ դառնալով կարելի պիտի ըլլայ չատ դիւրութեամբ հրապարակէն քաչել։ Աւելի դիւրահասկնալի ընելու համար կուտանք հետևեալ պարզ օրինակը։

Երկիր մը չրջաբերութեան համար պէտք ունի կլոր հաչուով 120 միլիոն թղթադրամ ոսկի։ Սոյն գումարին մէկ երրորդը հնչիւն դրամով ապահովելու համար պետութիւնը հնչ. ոսկի կը գնէ 40 միլիոնի արժողութեամբ և կը դնէ պետական դրամատունը։ Այժմ միևնոյն կառավարութիւնը զեղչելով իր պիւտճէն օրինակ կարող է միայն 60 միլիոն թղթ. ոսկիով դարձնել ելևմտական կեանքը և մնացած 60 միլիոնը կը վերցնէ հրապարակէն։ Շատ բնականաբար դրամատունէն ալ կը վերցնէ 40 միլիոնի կէսը՝ այսինքն 20 միլիոն արժողութեամբ հնչիւն ոսկին և այս ձևով ոսկին նախ կը չատնայ չուկայի վրայ և գինն ալ փոքր չափով կ'աժաննայ։ Կրնա՞յ ըլլալ որ հնչիւն ոսկին յարատևօրէն աժաննայ։ Մեր կարծիքով, ոչ. որովհետև բոլոր երկիրներու մէջ ալ ոսկեդրամով գանձումները կը չատնան և օր մը պիտի գայ որ ոսկին պիտի փոխարինէ այսօրուայ անհաստատ թուղթերուն։ Ֆրանսայի մէջ յարաճուն կերպով կը չատնայ հնչիւն ոսկին և առհասարակ եւրոպական չատ մը երկիրներու մէջ թղթադրամներով գանձումները կը նուազին։ 1928 և 1930 տարիներու ընթացքին թղթադրամներու գործածութիւնը 14 0/0 նուազեր է իսկ մինչև 1931 թուականը նուազումը հասեր է մինչև 25 0/0։ Այսպէս Պանք տը Ֆրանսը, Պանք տը Բէլժիք հարիւրին 20 յաւելուած ունեցեր են ոսկիով գանձումներու մէջ իսկ Պելճիքական Պանքը 22 0/0, Հոլանտականը մինչև 70 0/0, Զուիցերիականը 90 0/0։ Այժմ Անգլիոյ մէջ սկսած է ոսկիի յաւելումը:

Դրամական տագնապներն ալ մեծ դեր կը խաղան տնտեսական տագնապներու մէջ։ Միջազգային վաճառականութեան համար ամենավստահելի դրամը հնչուն ոսկեդրամն է։ Ան որքան ալ ելևէջներ ունենայ այնքան վտանգաւոր առարկայ մը չէ որքան տպագրուած թուղթը։ Ներկայիս փոքրիկ չարժում մը սկսած է վերադառնալու նախապատերազմեան դրամական դրութեան՝ ոսկիի և արծաթի գործածութեան։ Արտաքին վաճառականութեան նուազումը, ընդհանուր գործառնութիւններու բնական կրճատումները, պիւտճէներու զեղչերը, կեանքի աժանութիւններ հետզհետէ պիտի նպաստեն ոսկեդրամի դրութեան։

Գ. ՍԱԶՃԵԱՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Ցունաց Պատրիարքի ընտրութիւնը եւ Բարձրագոյն Ատեանին որոշումը.— Երուսաղէմին սպառնացող ջուրի տագնապը.— Քաղաքական փոխ-այցեր....

Երուսաղէմ, 7 Փետրուար

Ցունաց Պատրիարքական Աթոռը, կը թուի թէ ժամանակ մը ևս թափուր մնալու պիտի դատապարտուի։ Առայժմ երևոյթները ցոյց կուտան, թէ արաբ օրթոտոքս համայնքը յաղթական է։ Եւ բարձրագոյն Ատեանը, որուն դատին փոխանցուած ըլլալուն մասին ասկէ առաջ գրած էի, իր վճիռը կայացուց յայտարարելով, թէ Ս. Սինոդի Պատրիարքական Աթոռին համար չկատարած անուանումները ապօրինի (illegal) են։

Ինչպէս որ գրած էի, համաձայն Մարզպանութեան արտօնագրին, Սինոդը վերջնական ընտրութեան որ նչանակած էր Ցունվ. 28ը, երբ վաւերացած թեկնածուներու ցանկին վրայէն ընտրութիւնը տեղի պիտի ունենար: Բայց հակառակորդ համայնքը ճարպիկ փրթաւ և տարակարծութիւնը իր ամբողջական փուլերով փոխանցեց Բարձրագոյն Ատեանին, որով և յաջողեցաւ ընտրութիւնը առժամաբար կասեցնել տալ։

Բարձրագոյն Ատեանը գլխաւոր դատաւորին նախագահութեամբ գումարուեցաւ, և հարցը քննելէ վերջ, վերաւ վճիռը արձակեց, ինչ որ պահանջներէն մէկը եղած էր նաև արաբ օրթոտոքսներուն։

Հակառակ Բարձրագոյն Ատեանին հրաւէրին, Տեղապահին ուղղըւած, դատարան չէին ներկայացեր ո՛չ ինքը՝ Տեղապահը և ոչ ալ իր պաչտպան-փաստաբանը, որով, դատավարութիւնը ի բացակայութեան ամբաստանեալ կողմին տեղի ունեցաւ։

Բարձրագոյն Ատեանին վճիռն ու որոչումները կառավարութեան հաղորդած են և կ'սպասուի, որ կառավարութիւնը ի նորոյ հարցը քննէ և ըստ այնմ քայլեր առնէ։

Միւս կողմէ մամուլի միջոցաւ տարաձայնութիւն կայ, թէ Բարձրագոյն Ատեանին որոչումը կ'ուղղուի Պետական Խորհուրդին (ի Լոնտոն) քննութեան ենթարկել։ Կըսուի թէ, Ս. Սինոդը չորս անձէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը ընտրած է Ատեանին դատավճիռը ուսումնասիրելէ վերջ որոչելու համար, թէ կարելի՞ է վերաքննութեան դիմել Լոնտոնի մէջ։

Այսպէս թէ այնպէս, հարցը ձըգձըգուած վիճակ մը ունի, և այս ընթացքը ենթադրել կուտայ, թէ դեռ երկար կրնայ չարունակել այս անորոչութիւնը և թափուր մնայ Պատրիարքական Աթոռը։

Թէև ոչ-նախանձելի վիճակ մը, բայց, այսու ամենայնիւ, դաս մը նաև մեզ համար....

***

Հայերուն, մանաւանդ արտասահմանի ընթերցողներուն համար, զարմանալի թուի հիմա, այս ցուրտ ձմրան, ջուրի տագնապի մասին խօսիլը՝ Երուսաղէմի մէջ։ Եւ մէկ տեսակէտէ արդար են անոնք իրենց այդ զարմանքին մէջ։ Բայց այն որ Երուսաղէմ այցելած է և տեղեակ է ջուրի պաչարին հայթայթման միջոցներուն, բնաւ ալ պիտի չզարմանայ։ Երուսաղէմ ո՛չ թէ այս տագնապը այս տարի է, որ ունի, այլ ան ունեցած է նոյն տագնապը անցեալին մէջ ալ, բայց հարցը հո՛ն է, թէ ա՛յս տարի է, որ տագնապը կը թուի թէ նոր հանգամանք մը պիտի առնէ, եթէ երբեք իչխանութիւնները կանխարգելիչ միջոցներ ձեռք չ'առնեն։

Տագնապին ահազանգը արդէն Երուսաղէմի քաղաքապետարանը հնչեցուց։ Համաձայն իր անցեալ չաբթուան մէջ կայացուցած մէկ որոչման, փոթորկալից ժողովի մը մէջ, յառաջիկայ Մայիս 1էն սկըսած, թաղապետական չրջանակէն դուրս գտնուող չէնքերուն ջուր պիտի չհայթայթուի, իսկ Ապրիլ 1էն սկսած ալ թաղապետական չրջանակին մէջ կատարուելիք նոր չինութեանց և պարտէզներուն պիտի չհայթայթուի։ Եւ այս, պէտք է խորհիլ, որ դեռ կրնայ «սկիզբը երկանց» համարուիլ։

Արդէն քանի մը ամիսէ իվեր է, որ զանազան մարմիններ մտահոգուած էին սոյն հարցով և առ այդ Մարզպանին մօտ դիմումներ կատարեցին՝ ճար մը գտնելու մտօք։ Մարզպանը իր ժամանած օրէն իսկ այս կենսական հարցով հետաքրքըրուած էր, և խոստացած, որ ջուրին պաչարը չատցնելու համար պիտի աչխատէր։ Բայց դեռ այդ աչխատանքին արդիւնքը չ'ստացուած ահա՛ քաղաքապետարանին ահազանգը։

Այսօր, ըստ վերջին վիճակագրութեան, Երուսաղէմ քաղաքը 90 հազար բնակչութիւն մը ունի։ Այս բնակչութեան խոչոր մէկ տոկոսը քաղաքապետարանի ջուրը կը գործածէ, իսկ մնացեալ փոքր մասը՝ անձրևներէն ձմեռը հաւաքուած ջրամբարի ջուրերը։ Պատերազմէն առաջ արդէն բնակչութիւնը ամբողջութեամբ ջրամբարներով կը գոհանայ եղեր։ Պատերազմէն վերջն է, որ քաղաքապետարանը, Անգլիական իչխանութեանց օժանդակութեամբ, փոքր ակ մը կրցած է ապահովել և խողովակներով ատոր ջուրը Երուսաղէմ փոխադրել։ Նոյնպէս, Բեթղեհէմի մօտ գտնուող Սողոմոնի այդ հին և հսկայ երեք աւազանները վերանորոգուած են, և ձմեռը անձրևներէն գոյացած ջուրերը հոն հաւաքուելով մասնաւոր զօրեղ մեքենաներով կը զտուին և դարձեալ խողովակներու միջոցով կը փոխադրուին Երուսաղէմ։ Այս երկու աղբիւրներն են Երուսաղէմի միակ հայթայթիչ ակերը։ Վերջերս ուրիչ փոքր ակ մը ևս միացուեցաւ առաջին ակին, բայց կ'ըսուի թէ ատոր ջուրը տևականօրէն չ'հոսիր։

Երուսաղէմը հսկայական փոփոխութեանց ենթարկուած է վերջին տասնամեակէն իվեր։ Թէ՛ բնակչութիւնը չատցած է, թէ՛ չինութիւնները բազմացած։ Պահանջը ջուրի օր ըստ օրէ բազմանալու վրայ է։ Կենսական պէտք մը։ Հացէն ալ կարևոր։

Մտահոգուած է քաղաքապետութիւնը։ Կ'երևի հարցին կարևորութեան պատճառաւ Մարզպանը ինք ձեռք պիտի առնէ ջուրի խընդիրը։ Ջենք կրնար այժմէն իսկ ըսել, թէ ի՛նչ միջոցներով պիտի կարողանանան գոհացնել բնակչութեան պահանջը, և ո՛չ միայն ջուրը չատցնել, այլ և աժան ջուր բաչխել։ Պէտք է գիտնալ, որ ջուրը սուղ է Երուսաղէմի մէջ։ Երեք կամ չորս անդամէ բաղկացած ընտանիք մը, տարեկան ութը Պաղ. ոսկի կը վճարէ քաղաքապետարանին ջուրի համար, և այդ ալ, մանաւանդ ամառները, չատ անկանոն կ'ստացուի, յաճախ օրեր կը պատահին, որ տանիքներու վրայ գտնուող ջրամբարները պարապ են։

Ահա՛ այսօրուան վիճակը մեղրի ու կաթի առատութեան Ս. քաղաքին։ Մովսէսի գաւազան մը հարկ է ջուր բխեցնելու համար։

***

Զանազան մեկնութիւններ կը տրուին այն փոխ-այցելութեանց մասին, որ տեղի կ'ունենան Եգիպտոսի, Պաղեստինի և Սիւրիոյ միջև այսօրեր։ Պաղեստինի Մարզպանը անցեալ չաբաթ Եգիպտոս մեկնեցաւ չորս օրուայ արձակուրդով և հիւր եղաւ Եգիպտոսի Բրիտ. Գոմիսէրին։ Ցետոյ Թագաւորին և վարչապետին այցելեց, և այս վերջինը Պաղեստին հրաւիրեց։ Նոյնպէս Սիւրիոյ Մարզպանը Եգիպտոսի վարչապետը Սիւրիա հրաւիրած, ինչ որ ընդունած է։ Տարաձայնութիւնները չատ են, Ջենք կրնար ըսել, թէ կ'իրականանա՞ն այդ բոլորն ալ։ Բայց առանց իմաստի ալ չէ այս ձիւն-ձըմեռան քաղաքական կարևոր դէմքերու փոխ-այցերն ու հրաւէրները։

Սըտքի փաչա, Եգիպտոսի վարչապետը երեքչաբթի օր, ամսոյս 9ին քաղաքս պիտի ժամանէ։ Հինգչաբթի օր ասկէ պիտի մեկնի դէպի Հայֆա-Պէյրութ։ Ուրբաթ օր Պէյրութէն պիտի վերադառնայ նոյն ճամբով և պիտի գիչերէ Հայֆաի մէջ, Քարմէլ լերան վրայ։ Շաբաթ օր կառաչարով ուղղակի Գահիրէ պիտի վերադառնայ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ Մարմնամարզական Ընդհանուր Միութեան հիմնադրութեան 13րդ տարեդարձը մեծ չուքով տօնուեցաւ, տեղւոյս Հայ Աւետարանականներու ժողովասրահին մէջ, ամսոյս չորսի Հինգչաբթի երեկոյ։

Հակառակ տօնական օր մը ըլլալուն, ու հակառակ տեղացող յորդառատ անձրևին, դարձեալ սրահը բերնէ բերան լեցուած էր։

Երեւոյթ մը որ այլ կերպ կարելի չէ բացատրել, բայց եթէ ժողովրդեան ատած համակրանքովը և յարաճուն հետաքրքրութեամբը հանդէպ այս միութեան։

Երեկոյթի յայտագիրը ճոխ էր և խնամքով պատրաստուած։ Նկատելի էր տեղ. Վարչութեան թափած աչխատանքները։

Սուրիոյ և Լիբանանի չրջ. Վարչութեան ատենապետ Տիար. Տօքթ. Պէզճեան հանդէսը «Յառաջ Նահատակով» բանալէ վերջ, քանի մը խօսքով բացատրեց օրուայ հանդէսի իմաստը, և ապա բեմ հրաւիրեց օրուայ բանախօս և Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սուրիա-Լիբանանի չրջանի Պատուոյ Նախագահ Տիար. Գասպար Իփէքեանը։

Ցարգելի բանախօսը վեր առաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի կատարել վիճակուած դերերը, և ջատագովեց մեր մէջ արթընցող այս համազգային չարժումը: Հին ազգերու պատմութենէն և մասնաւորաբար Յոյներու ոլիմպիական մրցումներէն օրինակներ թուեց, թէ ինչպէս հին Յոյները իրենց ֆիզիքական ու իմացական ոյժերը հանդէս կը բերէին այս խաղերուն, և ինչպէս համայնք մը ուրիչ համայնք մը գերազանցելու համար ճիգեր կը թափէր։

Հայոց պատմութենէն վերցուց Տրդատ Թագաւորը, մարմնական ոյժի այս մեծ տիտանը, թէ ինչպէս քառատրոփ սուրացող ձիերով լըծուած կառքը մէկ ակնթարթի մէջ կեցուց իր ջղապինդ ու կուռչնեղ բազուկներով։ Յիչեց Վարդանը, բարոյական ոյժի մեծ ախոյեանը, որ իր փոքրաթիւ բանակով բաղդատած Յազկերտի հորդաներուն, ճակատեցաւ Պարսիկներու դէմ, իր մարզիկի (Sports man) վճռականութեամբ։

Հ.Մ.Ը.Մ.ը ըսաւ ֆիզիքականին հետ, պէտք է տայ նոր սերունդին և բարոյական դաստիարակութիւն։ Պէտք է յաղթել սորվեցնէ անոր կորովով և բարոյական նուաճումներով:

Մէկ ժամուայ բանախօսութենէ մը վերջ, յարգելի բանախօսը յորդոր կարդաց Հ.Մ.Ը.Մ.ի տղոց, ըլլալ ճշմարիտ մարզիկներ (Sports man) և այս ոգւով ալ դաստիարակել նոր սերունդը։

Պր. Ջէյթունցեան և Պր. Այվազեան յաջող կերպով արտասանեցին։ Նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պր. Ելյաեանի, նուագեց Հայկական և Եւրոպական ընտիր կտորներ, արժանանալով լուռն ծափերու:

Պր. Նիզիբլեան իր մարզուած ձայնով մեներգեց ու արժանացաւ ժողովրդի գնահատանքին։

Ցետոյ ներկայացուեցաւ «Երեք քաջերը» զաւեչտախաղը, Հ.Մ.Ը.Մ.ի անդամներուն կողմէ։ Դերակատարները իրենց կարելին ըրին խաղի համաչափութիւնը պահելու համար։

Ժամը 11.15ին հանդէսը աւարտեցաւ, ու ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ տպաւորութեան տակ։

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ԼՈՒՐԵՐ ԹՐԻՓՈԼԻԷՆ

Վարդանանց Ազգային մեծ տօնին առթիւ Ազգ. վարժարանի օժանդակութեամբ Ցառաջդիմասիրաց Օրիորդաց Միութիւնը սարքեց հանդէս մը եկեղեցիի մէջ։ Օրիորդները մեծ խնամքով պատրաստած էին տօնի մը որ իսկապէս քաջալերանքի արժանի էր։

Օրուան բանախօսը Պ. Տէր Նչանեան կէս ժամ տևող իր բանախօսութեամբ խանդավառեց ունկընդիրները և երիտասարդներու սրտին մէջ անթեղուած կրակը վերարծարծեց և զանոնք մտովի առաջնորդեց ազատութեան ու անկախութեան ուղիներէն եռագոյնը պարզած մինչև Մասիսի ձիւնապատ կատարները։

Առաքելեան իր ջութակով հանդէսին փայլ տուաւ և ան ձրիաբար Ազգ. վարժարանի երաժշտութեան դաս կուտայ։

Օր. Մանուէլեան յաջող կերպով մեներգեց «Հայաստանը»։ Եղան օրուան պատշաճ երգեր ու արտասանութիւններ։ Մուտքը ազատ էր բայց օդի աննպաստութեան պատճառաւ ունկնդիրները քիչ էին։

***

Հ. Մ. Ը. Մ.ը ժամը 10,30ին կազմակերպած էր լսարան մը Վարդանանցի առթիւ, բանախօս ունենալով Ազգ. վարժարանի երիտասարդ ուսուցիչ Արիս Աթմաճեանը, որ յստակ կերպով պարզեց Վարդանի ու իր տոհմին ազգասիրութեան չափանիչը և Վասակի, Մեհրուժանի, փոքր Տիգրանի դաւաճանութիւններն ու անոնց վախճանը։ Ան խնդրեց որ Թրիփոլիի մէջ գէթ Հ. Ը. Մ.ի անդամները զօրավիգ հանդիսանան հայ ազգին ու անոր նուիրականութիւններուն։ Տեղի ունեցան երգեր ու արտասանութիւններ:

***

931 ամավերջի Ազգ. վարժարանի հանդէսի տեղեկատուութեան ժամանակ անհարկի և անյարմար յարձակողական մը ըրած էր Պ. Մոսկոֆեան Պ. Արծրունիին։ Վերջինը պատւոյ դատ էր բացած անոր դէմ։ Վեց ամիս երկարատևութե յետոյ Պ. Մոսկոֆեան դատը կորսնցնելով դատապարտուեցաւ նիւթական տուգանքի։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՓՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄ
14 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ կէսօրէ վերջ
ժամը ճիշդ 3ին
ՎԱՀԱԳՆ ԽՈՒՄԲԸ
ԸՆԴԴԷՄ
ԲԸՆԷՍԱՆՍԻ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿ»Ի ԹԻՒ 85

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՈՒՐ ՊԱՀՈՒԱԾ ԷԻՆ ՔՈՄԻԹԷԻ ՌՈՒՄԲԵՐԸ

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ՌՈՒՄԲ ԵՒ ԶԷՆՔ ԳՐԱՒՈՒԵՑԱՒ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐՈՒ ՏՐՑԱԿԸ

Աւետիս Ֆէրտինանդի տունը խուզարկուեցաւ, բայց բան մ'ալ չի գտնուեցաւ։ Ի հարկէ, այդ պարագային, Աւետիս չըփացած չեչտով մը սկսաւ պոռալ.

— Ես գործով զբաղուող մարդ մըն եմ։ Ես վաճառական մըն եմ, քօմիթէի հետ յարաբերութիւն երբեք չունիմ։

Հրամայեցի որ Աւետիսը քովս բերեն։ Բերին. անձամբ սկսայ հարցաքննել.

— Հիմայ ես ալ գիտեմ որ ձեր տունը բան մը չկայ՝ Բայց ճիշդ է որ բաժանումը ձեր տան մէջ կատարուած է։ Համոզըւած եմ [illegible] խօսողները միչտ կ'ազատին, ճշմարիտը ըսէք.

— Շիտակը եթէ կուզէք որ խօսիմ, ես այս տեսակ գէչ գործերու հետ երբէք կապ չունիմ. երդում կընեմ.

— Այսինքն վերջնականապէս կուրանա՞ք Ձեր տունը զէնք և ռումբ բերուած ըլլալը. սակայն եթէ հիմայ մէկ, երկու, երեք հայ վկաներ ձեր դէմ տնկուելով ճշմարտութիւնը խօսին, ի՞նչ պիտի ըսէք.

— Վալլահի, փաչաս, ես քօմիթէի և ոճրի հետ երբէք կապ չունիմ.

— Այս չէ իմ հարցումիս պատասխանը. ես ձեզի չհարցուցի քօմիթէի հետ գործ ունեցած ըլլալուդ մասին, կը հարցնեմ թէ ձեր տան մէջ ռումբ և զէնք բաժնուեցա՞ւ.

— Աստուած պէլան տայ. հինգ տարիէ իվեր քովս ծառայող Զարա անուն մէկը կար։ Ասոր քօմիթէի հետ կապ ունենալը հասկցայ և վռնտեցի քովէս։ Ասոր հետ սերտօրէն տեսնուող Աւետիս և Խաչիկ դէպքէն երեք օր առաջ, պարկի մը մէջ փաթթուած սնտուկի մը մէջ լեցուած 30-40 րէվօլվէր եւ ռումբ բերին տունս. ըսի որ, ես տունս չեմ հիրնար ընդունիլ ասոնք, առէք տարէք։ Տարին և քիչ վերջը քովս գալով ըսին. «Բոլորը բաժնեցինք, լմնցուցինք, առ, քեզի ալ ռումբ մը և րէվօլվէր մը բաժին ինկաւ: Զուզեցի առնել և ելան գացին։ Գիտցածս այս է միայն։

ԱՒԵՏԻՍԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անմիջապէս Աւետիսը ձերբակալել տուի։ Այս մարդը ամէն բան խոստովանեցաւ.

— Այո, փաչաս, այս ռումբերէն ամէն կողմ բաժնեցի, Սկիւտարի չրջանի Հնչակեաններուն համար, այդ տեղի քօմիթէի պետ Եղիա Մարտիկեանին ալ 40 ռումբ, 30 րէվօլվէր և քանի մը հարիւր փամփուշտ յանձնեցի և ստացագիր մ'ալ առի, 40է աւելի ռումբեր ալ ձեռքովս բաժնեցի Սկիւտարի մարզվուրդին։ Հետ մաս մը ռումբ և րէվօլվէր կար քովս. քօմիթէն ասոնք ինձմէ գրաւեց։ Պէտք տեսնուեցաւ որ ասոնք Դրօշակ քօմիթէի պատկանող Ստեփանի տան պատին մէջ պահենք և պահեցինք։

— Այսքան ռումբ որտեղէ՞ն առիք, Ռուսիայէ՞ն եկաւ թէ ոչ.

— Կըսուի որ Ռուսիայէն ալ կուգայ. բայց, փաչա իմ ըսած ռումբերս Սէլամսըզ, Թէքքէ Գարուի մօտ Կարապետի ձուլարանին մէջ տղուն Միքայէլի և Սարգիսի կողմէ պատրաստուած են։ Ռումբերը չորս տեսակ չինուեցան. իմ գիտցածիս համաձայն այդ գործարանին մէջ 650է աւելի ռումբ պատրաստուելով, Պէյ Օղլուի մէջ ինծի անծանօթ տեղ մը կը տարուի հոն լեցուելով կը բաժնուի քօմիթէի անդամներուն։

Այս ժանիքաւոր և կատաղի քօմիթաճին ուղղակի բանտ ղրկեցի։ Կոչկակար Ստեփանի տունը կոխել տուի. տան առաստաղէն 10 ռումբ, 9 րէվօլվէր և չատ մը փամփուշտներ գտնըւեցան. Թիթեղեայ տուփի մը մէջ ալ վտանգաւոր թուղթեր կային։ Ստեփանի հետ միասին ձերբակալուելով բանտարկուեցան նաև նաև Կարապետ, Եղիա Մարտիկեան, Միքայէլ և Սարգիս։ Սէլամսըզի հայոց եկեղեցիին մէջ կատարուած խուզարկութեամբ 2 րէվօլվէր, մէկ դաչոյն, չատ մը փամփուշտներ և ֆէտաիներու հագած հագուստներ գտնուեցան։ Ասոնցմէ զատ, ոճարի կաղապարներու նման քանի մը ռումբեր գրտնուեցան։

ՊԷՅՕՂԼՈՒԻ ԹԱՔՍՏՈՑԸ

Աւետիս, իր խոստովանութեան միջոցին, յայտնեց որ ռումբերու դրսի մասը կը պատրաստուէր Սկիւտար և Պէյօղլու կը ղրկուէր լեցուելու համար։

Պէյօղլուի թաքստոցը խուզարկեցինք։ Բան չկըրցանք գտնել և լրտեսական կազմակերպութիւնը գիչեր ցերէկ հետապնդումները չարունակեց, բայց հետք մը չի կրցաւ գտնել։ Վերջապէս, օր մը, չատ արթուն և կարող ոստիկան էֆէնտի մը, Պէյ Օղլուի մէջ, Կարնավալ փողոցէն անցնելու ատեն կը տեսնէ որ Իսկուհի անուն տիկնոջ մը բնակած տան պատուհանէն, օղակի մը վրայ կապուած 11 բանալիներ վար կիյնան։ Պատուհան նստող 5-6 տարեկան աղջնակ մը խաղալու ատեն զայն վար ձգած էր։ Կը հասկցուէր որ Իսկուհի անուն կինը տունը չէր։ Պզտիկը տան մէջ խաղցած միջոցին գտած և վար ձգած պէտք է ըլլայ։

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ՏՈՒՆ ՄԸ

Գաղտնի ոստիկանը այդ բանալիները վրպանը դնելով ուղղակի քովս կուգայ և թիկնապահիս կըսէ.

— Ասոնք մասնաւորաբար չինուած բանալիներ են. ես այս տունէն կը կասկածիմ. ատեն ատեն անծանօթ մարդոց ալ այս տունէն ներս մտնելն ու ելնելը տեսայ. Նախարար փաչային իմացուցէք։

Թիկնապահս հասկցուց ինծ խնդիրը։ Այս գաղտնի ոստիկանին ընկերակցութեան պէտք եղածին չափ ուժ տրամադրելով Իսկուհիի տունը կոխել տուի: 70 հատ նոր բանալիներ գտնուեցան անկէ։ Իսկուհին տունն էր, սկսաւ պոռալ կանչել.

— Ես լուր չունիմ, ասոնք դուք բերած և հոս դրած էք, գիս այրե՞լ կուզէք։

Սովորական ատեններ այս բանալիներուն գողութեան գործիքներ կրնայ ըսուիլ, բայց մեր ապրած պատմութեան օրերուն, անպատճառ ասոնք տարբեր իմաստ մը ունէին։ Այս բանալիները օտարներու տուները դիւրութեամբ բանալու և անոնցմէ ներս ռումբեր նետելով օտար տէրութեանց միջամտութիւնը ապահովելու համար էին։

(Շար.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԴԵՕՔ ՄԵՆՔ ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆՔ

ԼԵՆԻՆ ԵՒ ՍԹԱԼԻՆ ՀԱՅԿ. ՀԻՒՂԱՒԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

«Էլ Ահրամ»ի հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ զարմանքով կը կարդանք հետեւեալ տողերը.—

Լուր առինք որ Ընդհանուր Ապահովութիւնը Պէյրութի մէջ պոլշեւիկներու գործունէութեան մասին շատ սարսափելի տեղեկութիւններ ստացած է։ Այդ լուրերուն ծանօթանալնուս պէս, կարծեցինք որ Լիբանանի մայրաքաղաքին մէջ, ուր ապահովութեան պաշտօնատուները ահագին եռուզեռի եւ շարժման մէջ են կարմիրներու գործունէութիւնը սանձելու համար, ոչ կառավարութիւն կայ եւ ոչ ալ իշխանութիւն. կարծեցինք որ կը գտնուինք Մոսկուայի մէջ։

Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն, անցած կիրակի երեկոյ, Հայկական հիւղաւաններու եկեղեցիին մէջ կատարուած է երախայի մը մկրտութիւնը, եւ այդ երախան կոչուած է սովիէթներու յայտնի լիդեր Սթալինի անունով։ Այս մկրտութեան արարողութեանց ներկայ գտնուած են 200ի մօտ հայ համայնավարներ, կրօնականներ(?) եւ ազգային ժողովի անդամներ(?): Երախան բերած են մէջտեղ պոլշեւիկեան կարմիր դրօշի մը մէջ փաթթուած, այն դրօշը որ արիւն եւ աւեր կը խորհրդանշէ։

Գալուստեան կամ Գալօստեան(?) անուն կօշկակար մը, որ Մոսկուայի եւ պոլշեւիկներու աչքին յարգի մէկն է, ոտքի կեցաւ, սկսելով յանուն Լենինի կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ. վերջը ան դրամատէրերուն եւ կայսերապաշտ տէրութիւններու հասցէին սկսաւ յարձակումներ գործել եւ իշխանաւորներու «գովք»ը հիւսեց: Գալօստեան ներկաները խանդավառելու եւ գրգռելու համար բուռն լեզու մը գործածեց եւ հրաւիրեց զանոնք դիմադրել պոլշեւիկներու դէմ եղած բոլոր շարժումներուն եւ ըսաւ. «պոլշեւիկեան շարժումը օրէ օր կ'ընդարձակուի եւ մօտ օրէն այդ շարժումը պիտի խորտակէ օրէնքները ու կանոնները եւ տկարներու իրաւունքները պիտի պաշտպանէ»:

Գալօստեանի ճառը գրեթէ կրկնութիւնը եղած է այն բազմաթիւ թռուցիկներուն, որոնք յաճախ կ'անցնին մեր ձեռքը:

Ճառը վերջացաւ բուռն ծափերու մէջ, որմէ յետոյ ներկաները բարեւեցին նորածին Սթալինը:

Մենք դեռ չենք գիտեր թէ ինչ բրած է Ընդհանուր Ապահովութիւնը այս ցոյցին դէմ, որուն կազմակերպիչները մեր հիւրերը կամ հայրենակիցները թէպէտ արտաքնապէս, բայց հոգեպէս Մոսկուայի հպատակներն են...։

ՀԱՅ ԿՆՈՋ ՄԸ ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

«Էլ Ահրար» իր երէկուան թիւին մէջ կը գրէ.—

Առօլոյս անուն հայ կին մը գացած է Երեմիա Գէորգ Գույումճեանին քով եւ անոր տուած է հինգ ոսկիի ապարանջաններ, խնդրելով որ իրեն 10 ոսկի փոխ տայ, որուն փոխան ժամը մը ամիսէն 12 ոսկի պիտի վերադարձնէ իրեն. Գույումճեան սիրով ընդունեց առաջարկը եւ տուաւ դրամը:

Առօլոյսը դրամը առաւ եւ մեկնեցաւ. սակայն ատեն մը վերջ Գույումճեան կասկածեցաւ ապարանջաններուն եւ ոսկերիչներու ցոյց տուաւ զանոնք: Բայց ոսկերիչները տեսնելնուն պէս զանոնք հասկցան որ բոլորն ալ պղինձ են եւ ոչ թէ ոսկի եւ սկսան խնդալ. Ասոր վրայ Գույումճեան իսկոյն դիմում կատարած է ոստիկանութեան:

ՕԴԵՐԸ ՓՈԽՈՒԵՑԱՆ

ԵՐԹԵՒԵԿԸ ՍԿՍԱՒ

ՁԻՒՆԻՆ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

Քանի մը օրէ ի վեր օդերը մեկէն փոխուեցան եւ անցած շաբթուան ցուրտին ու ձիւնին յաջորդեց արեւոտ եւ ջերմ օդ մը: Ձիւները հալեցան Լիբանանի լեռներու ստորոտներէն եւ լեռները ստացան իրենց հին գոյները: Սակայն Դամասկոսի ճամբան, Տահր էլ Պէյտարէն եւ Սօֆարէն կը մնայ անանցանելի։ Դամասկոս գացող ինքնաշարժները առջի օր կրցան Քիւնեյթրայի ճամբէն անցնիլ։ Այս ճամբան միայն երէկ օր մնաց ձիւնով ծածկուած։

Երկաթուղագիծը որ ձիւներու տակ կը գտնուէր շաբաթէ մը ի վեր, բազմաթիւ աշխատաւորներու տեւական աշխատութեանց շնորհիւ երկու օրէ ի վեր մաքրուած է եւ հնարաւոր դարձած շոգեկառքի երթեւեկը։

Պէյրութի մէջ, ջերմաչափը մինչեւ զերոյէն վար 2-3 իջած էր անցած շաբաթ, մինչդեռ երկու օրէ 'ի վեր նորէն զերոյէն վեր 8-9ի բարձրացած է։

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՄԵԾԱՇՈՒՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՑԱՐԳԱՆՔՆ ՈՒ ՄԵԾԱՐԱՆՔԸ

Ըստ նախապէս եղած կարգադրութեան, անցած հինգշաբթի օր, Մարօնիներու նորընտիր պատրիարք Ամեն. Արիտա իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Բարձր Գոմիսէրին եւ Հանրապետութեան Նախագահին:

Առտուընէ սկսեալ բազմաթիւ մարդիկ դիմաւորութեան պատրաստութիւն կը տեսնէին եւ Նահր Պէյրութէն մինչեւ Անթիլեաս խուռն բազմութիւն մը անհամբեր կ'սպասէր ողջունելու համար պատրիարքը։ Հինգ հարիւրէ աւելի ինքնաշարժներ գրաւած էին Ճէյթիպ — Պէյրութ ճամբան։ Ճիւնիէն սկսեալ պատրիարքի անցած բոլոր ճամբաներու վրայ կամարներ կանգնած էին եւ մարդիկ հաւաքուած։ Երբ պատրիարքը մօտեցաւ բազմութիւններու, «կեցցէ»ներու ձայներ կը թնդացնէին օդը։ Հայ վարժարաններու աշակերտութիւնը, Անթիլեասէն մինչեւ Նահր եւ Պէյրութ, ձեռներնին ձիթենիի ճիւղեր բռնած շարուած էին ճամբաներու երկու եզերքները, բարի գալուստի եւ կեցցէներու աղաղակներ բարձրացնելով։

Ժամը 11ին պատրիարքը հասաւ Պէյրութ։ Մինչեւ Նահր դիմաւորութեան համար գացած էին վարչապետ Օկիւսթ փաշա, Ներքին գործոց նախարար եւ ուրիշ բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։ Նահրէն սկսեալ պատրիարքը առաջնորդուեցաւ հեծելանիւաւոր ոստիկանական ջոկատներով, ոստիկաններով, ձիաւորներով եւ դրօշակակիրներով։ Պ. Թէթրօ Բարձր Գոմիսէրի կողմէ դիմաւորեց եւ պատրիարքը նստեցուց իր ինքնաշարժին մէջ, որուն յաջորդեցին Պ. Բրէյի, Նախարարներ, Պապական Նուիրակը եւ երեւելիներ։

Նահրէն մինչեւ հանրակառքի ընկերութեան կայանը Հայ վարժարաններու բազմաթիւ աշակերտութիւնը կարգով եւ խիտ շարքերով շարուած էին, ուր յանուն Պէյրութահայութեան բարի գալուստի խօսք մը ուղղեց պատրիարքին կաթողիկոսական փոխանորդ Կարոեան Սրբազան:

Պէյրութի մէջ, վերջապէս, իր անցած բոլոր փողոցներու մէջ, պատրիարքը արժանացաւ արտակարգ ցոյցերու եւ համակրանքի արտայայտութեանց։ Ժամը 12ին արդէն Պուրճ հասած էր թափօրը, ուրկէ պատրիարքը ուղղուեցաւ Պատրիարքարան եւ հոն աղօթեց եկեղեցիին մէջ։ Աղօթքը լրացնելէ վերջ այցելեց Բարձր Գոմիսէրը, ուր ներկայ էին զօրավարներ եւ ամիրալներ, պապական Նուիրակը հայ եւ սուրիան հոգեւոր պետեր եւ ուրիշ բազմաթիւ հոգեւորականներ։ Պատրիարքը ճաշեց Պ. Բօնսօ, մօտ, որմէ վերջ Բարձր Գոմիսէրը «Լէժիոն տ'օնէր»ի պատուանշան մը յանձնեց պատրիարքին։ Կէս օրէ վերջ Ամեն. Արիտա այցելեց հանրապետութեան նախագահը եւ երեկոյեան վերադարձաւ Պքէրքէ։

ԿՌԻՒ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՉԱՓԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Անցած ուրբաթ օր, Պապ իլ Ֆարաճի պահականոցին առջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է ազգայնականներու եւ չափաւորականներու միջեւ, որու միջոցին ոտքէն գնդակով վիրաւորուած է չափաւորականներու կողմնակից Իպրահիմ Գարբիխ անուն տեղացի մը։

Ոստիկանութիւնը իսկոյն ձերբակալած է չորս հոգի։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Երկուշաբթի գիշեր, Դամասկոս փողոցի պահակը, Միսիօն Լաիքի վարժարանին առջեւ կոխկրտուած է արագընթաց ինքնաշարժէ մը եւ փրցուած անկէ 15 մեթրէ աւելի հեռու տեղ մը։ Ցարդ յայտնի չէ եղած վարիչի ինքնութիւնը:

Միեւնոյն գիշեր, ուրիշ ինքնաշարժ մը, Զէյթունի թաղին մէջ կոխկրտեց Ֆարան Ֆարան անուն մարդ մը։

ՍՈՒՐԻԱՑԻ ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Սուրիացի ազգայնականները քանի մը օրէ իվեր կ'սպասեն Հաշեմ պէյ Աթասիի Հոմսէն գալուն, ընդհանուր ժողով մը գումարելու եւ յառաջիկայ ընտրութեանց հանդէպ իրենց դիրքը ճշդելու համար:

Հաշեմ պէյ Աթասի, Դամասկոս կ'սպասուէր անցեալ ուրբաթ օրուան համար, բայց անիկա իր բարեկամներուն հաղորդած է թէ չպիտի կրնայ ճամբորդել տիրող ցուրտերուն պատճառաւ։

ԼԱԹԱՔԻՈՅ ՈՃԻՐԸ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻՆ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԷՐ

3 ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐ ՍՊԱՆՆԱԾ ԵՆ ԱՆԳԼՈՒՀԻՆ

Ի՞ՆՉԻՍ ԿԸ ՔԱԿՈՒԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Մեր նախորդ թիւերուն մէջ գրած էինք Անգլիացի ուսուցչուհի Միս Էտկառթի անհետացման մասին։

Վերջին լուրերու համաձայն, դժբաղդ ուսուցչուհիին դիակը գտնուած է Լաթաքիոյ մօտ ծովեզերքի վրայ: Մարդասպանները սպանեալին մարմինը պարկի մը մէջ դնելով ծով նետած են:

Դիպուածաւ մըն է որ կարելի եղած է երեւան հանել գործուած ոճիրը եւ գտնել սպանեալին դիակը։

Ասկէ երկու շաբաթ առաջ, ուսուցչուհիին անհետացման օրն իսկ, Ալճերիացի կարդալ գրել չի գիտցող զինուոր մը որ ընթերցանութեան դասեր առնել սկսած էր ժամանակէ մը ի վեր, առանձին կը պտտէր Լաթաքիոյ ծովափը։ Միջոց մը անիկա տեսաւ ծովեզերք կեցող ինքնաշարժ մը եւ ուշադրութիւն ըրաւ միայն ինքնաշարժին թիւին եւ զբօսնելու համար աշխատեցաւ կարդալ զայն։ Քանի մը օր առաջ այդ զինուորը իմանալով որ 1000 ոսկի խոստացուած է այս խորհրդաւոր անհետացման գաղտնիքը լուսաբանողին, անմիջապէս մտաբերեց վերոգրեալ ինքնաշարժին թիւը եւ ինքնիրեն մտածեց թէ ատենին իր ծովեզերքը տեսած այս ինքնաշարժը ի՞նչու կեցած էր հոն ասանկ ձմեռուան խիստ օդին տակ։ Նկատելով որ զինուորը միտքը պահած էր ինքնաշարժին թիւը, անմիջապէս փութաց տեղեկութիւն տալու ոստիկանութեան: Ոստիկանութիւնը նախ սկեպտիկ կերպով շարժեցաւ, սակայն վերջի վերջոյ ձեռնարկեց գտնելու այդ ինքնաշարժը եւ զայն քննելու մանրազննին կերպով. քննութեան ընթացքին տեսնուեցաւ թէ արեան հետքեր կը գտնուէին ինքնաշարժի բարձերուն վրայ։ Վարիչը հարցաքննուելով անմիջապէս սկսաւ բողոքել եւ արեան հետքերը բացատրեց յայտնելով թէ օր մը առաջ որսորդութեան գացած էր եւ գտնուած արեան հետքերը նապաստակի արեան հետքերն էին։

Ֆրանսական հարցաքննիչ դատաւորը տեղեկութիւն առնելով այս գիւտին մասին, հրաման արձակեց անմիջապէս ձերբակալելու համար վարիչը եւ մանրադիտակային քննութիւնէ անցնելու գտնուած արեան հետքերը։

Փորձագէտ - բժիշկները քննած են արիւնը եւ առանց կասկածի եզրակացուցած են թէ արիւնը մարդկային արիւն է,

Հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ կատարուած խիստ հարցաքննութեան մը հետեւանօք, վարիչը խոստովաներ է վերջի վերջոյ:

Երեք մեղսակիցներ—որոնց անունը տուած է վարիչը եւ որոնք բանտարկուած են անմիջապէս եւ ինքը սպաննած են եղեր ուսուցչուհին առնելու համար վրան ունեցած դրամը: Սպանութիւնը կատարելէ յետոյ, մարմինը դրած են պարկի մը մէջ եւ քար ալ դնելով միասին նետած են զայն ծով։

Միս Էտկառթ Անգլուհի մըն է եղեր. Թիւրիմացութեան մը հետեւանքով է որ ամերիկուհի ըսուեցաւ իրեն համար: Անիկա 40 տարիէ 'ի վեր կը ծառայէ եղեր Լաթաքիոյ Ամերիկեան Աւետարանական Միսիոնարութեան գործին մէջ։

ԵՐԵՔ ՈՃԻՐՆԵՐ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Մուսէյթպէ թաղին մէջ, Ֆիլիք Միլիք անուն 25 տարեկան երիտասարդ մը եւ Սիւնիր Մարին անուն 19 տարեկան ուրիշ երիտասարդ մը գնդակ կը խաղային։ Վէճ մը ծագեցաւ իրենց միջեւ եւ երկրորդը դանակի երեք հարուածներով գետին փռեց առաջինը։

Վէրքերը ծանր են:

Հանրատան մէջ Անժէլ անուն աղջկայ մը համար կռիւ կընեն Իսքեր Ճէյիհօ եւ Խալիլ Մաղրապի անուն երկու տեղացիներ։ Երկուքն ալ կը վիրաւորուին:

Գիսս փողոցին մէջ, Ռաս Պէյրութ, Եղբասպայ Ալպեալլա Ապու Խալիլ կռիւ ունեցաւ Ազիզ Խալէֆի հետ, որու միջոցին Եղբասպան դանակի չորս հարուածներով վիրաւորեց Ազիզը եւ սպառնաց ոստիկաններուն:

Եղբասպան կրցած է փախչիլ:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

5 Մարտ 932 շաբաթ երեկոյ Կիւրինի Հայրենակցական Միութեան կողմէ գրաւուած է. Նոյն յայտագիր. մանրամասնութիւններ յաջորդիւ՝ կը խնդրուի չխաչաձեւել:

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻՆ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՊՈՅՔՕԹԻ ԿՈՄԻՏԷՆ

Պէյրութի վարձակալներու ժողովը նոր հաւաքոյթ մը գումարեց առջի օր, եւ հետեւեալ որոշումները տուաւ.

1.— Վարձքերու գիներէն զեղչել հարիւրին **25**.

2.— Վարձքերու համար նոր օրէնքներ հաստատել.

3.— Էվգաֆներու եւ նոր շինութեանց համար եղող մասնաւոր կանոնները վերցնել.

4.— Վաճառատուներու վարձքերէն զեղչել ոչ թէ հարիւրին 25, այլ հարիւրին **40**.

5.— Արգիլել կալուածատէրերը իրենց կալուածներէն հանելով վարձողները ուրիշ վարձակալներու տալ եւ միեւնոյն վաճառատունը կամ բնակարանը.

Որոշուած է նաեւ ուրիշ կարեւոր կէտ մը. Եթէ վարձակալի եւ կալուածատիրոջ միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագի վարձքի շուրջ, այդ պարագային մասնաւոր յանձնախումբ մը պիտի հրաւիրուի որոշելու համար վարձքի գինը։ Եթէ կալուածատէրը ուզէ վարձակալը հանել իր տունէն, պէտք է վնասուց հատուցում վճարէ անոր: Վարձակալ մը ոեւէ ժամանակ եթէ իր վարձած տունը ուզէ ուրիշի մը փոխանցել, պիտի կրնայ ազատ ըլլալ այդ ընելու:

Պայմանագրութիւնները պէտք է կրեն եւրոպական թուականը եւ գումարը գրուած պէտք է ըլլայ սուրիական ոսկիով եւ ոչ թէ Օսմանեան ոսկիի հաշուով:

Վարձքերը պէտք է վճարուին ամիսէ ամիս կամ երեք ամիսը մէկ անգամ։

Տուրքերը պէտք է վճարուին կալուածատէրերու կողմէ։

Ն. Վ. ՍԷՏՔԻ ՓԱՇԱ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի վարչապետ Ն. Վ. Իսմայիլ Սըտքի փաշա առջի օր Պաղեստինէն ժամանեց Խայֆա: Վարչապետ ուղղակի գնաց Բարձր Գոմիսէրի պալատը, ուր իրեն համար պատրաստուած էր շքեղ ընդունելութիւն մը։ 11 թնդանօթի որոտներով ողջունուեցաւ Սըտքի փաշան, երբ ան հասաւ Բ. Գոմիսէրի պալատը։

Ի պատիւ Սըտքի փաշայի թէյասեղան մը տուաւ Եգիպտական հիւպատոսը, ուր հրաւիրած էին հիւպատոսներ, պաշտօնատարներ եւ լրագրողներ:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Ս. Դ.
Եգիպտ. Ոսկեդրամ.	448
Անգլիկն. »	437
Տոլար »	126
Ֆրանսական »	38
Գանք Օթոմանի	130
Իտալական Լիր 100	640
Ցունակն. Տրախմի 100	155
Անգլ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. ,,	549
Արծաթ Մէճիտ	26
Գրէտի Ֆոնս. Ա. ՔԻ.	498
,, ,, Բ.	288
,, ,, Գ.	283

Մէֆերեան եղբարք Բիւ Ֆոշ
Թելեֆօն՝ 5-19

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԻՍԱՔ ՄԵԾԱՐԵՆՑԻ

Բանաստեղծ Միսաք Մեծարենցի յատկացուած երեկոյթով, Հայ Գեղարուեստասէր Միութիւնը, հայ գրականութեան եւ արուեստին նուիրուած իր դասախօսութիւններուն այս տարուան շարքը բացաւ անցեալ ուրբաթ իրիկուն, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան:

Օրուան դասախօսն էր մեր երիտասարդ [illegible] պ. Ներսէս Քիւփէլեան, որ բանաստեղծութեամբ [illegible] գեղեցիկ լեզուով մը, գծեց մեծ քնարերգակ Միսաք Մեծարենցի կեանքը եւ ձեռնհասօրէն վերլուծեց անոր քերթողական գործը։

Այս դասախօսութեան, որ այնքան ջերմ խանդավառութիւն մը ստեղծեց Մեծարենցի եւ անոր դասախօսին շուրջ, անմիջապէս յաջորդեց բանաստեղծին ներշնչումը ներկայացնող պատկեր մը, որմէ ետք, բոլորովին ինքնատիպ եւ քերթողական մթնոլորտի մը մէջ, — գեղեցիկ նորութիւն մը Պէյրութի համար—, Օր. Ս. Կիւլպէնկեան, իրական յուզումով արտասանեց Մեծարենցի «Երազի Պահեր»ը, «Վայրկեան»ը եւ «Արեւին»ը, որուն դաշնակով կ'ընկերանար Օր. Մ. Կիւլպէնկեան։ Այս վերջին կտորին եղանակը յաջողութեամբ յօրինած էր երգահան պ. Հ. Պէրպէրեան։ Պ. Տ. Անէմեան կարդաց «Մրգաստաններ»ը եւ Օր. Զ. Ապէլ մեներգեց երգահան Պ. Արա Պարթեւեանի «Սիրերգ»ը, որուն խօսքերը Մեծարենցին են որ կը սկսի «Գիշերն անուշ է, գիշերն հեշտագին» տողով։

Նուագախումբը նուագեց Les Noces de Figaro եւ ուրիշ Եւրոպական կտորներ երեկոյթին սկիզբը եւ վերջաւորութեան։ *ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այս երեկոյ, Ամերիկեան համալսարանի «Ուէսթ Հօլ»ին մէջ, տեղի պիտի ունենայ Հայկական անձախուրբ համերգ մը, ղեկավարութեամբ ձայնօր երգահան եւ ջութակահար պ. Համբարձում Պէրպէրեանի։

Պատրաստուած է նոր յայտագիր մը, բոլորովին նոր երգերով, հեղինակուած պ. Պէրպէրեանի կողմէ։ Պ. Պէրպէրեան հանրածանօթ արժանացած է Հայ եւ օտար հասարակութեանց գնահատանքին Աթէնքի եւ Կիպրոսի մէջ, իր կազմակերպած երգահանդէսներով: Յոյն եւ Անգլիական մամուլը արտայայտուած է հիացումներով իր հեղինակութիւններու մասին։

Լիայոյս ենք որ, Պէյրութի հայութիւնը եւս իր արժանի գնահատութիւնը պիտի յայտնէ, ներկայ գտնուելով այս իրիկուան երգահանդէսին:

Հ. Մ. Ը. Մ.

Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր անդամները կը հրաւիրուին Ընդհանուր Ժողովի որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակի, 14 Փետրուար առաւօտեան ժամը ճիշդ 9.30ին, Միութեան Սեփական ակումբին մէջ։

Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿՆ. ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՄԵՐԳ
(60 ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ)
կազմակերպուած՝
ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՅ ՈՒՍՄ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ
Ղեկավարութեամբ՝
ԵՐԳԱՀԱՆ
Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

WEST - HALL

Փետր. 13 շաբաթ երեկոյեան ժամը 9ին

Տոմսերու գիներ.— **Ա. ԿԱՐԳ 75 Բ. ԿԱՐԳ 50 Ս. Դ.**

Պիտի երգուին խմբերգ. զուգերգ, թրիօ եւ մեներգներ՝ Կ. Վարդապետէ, Ա. Մանուկեանէ, Տէր Ղեւոնդեանէ եւ խումբին ղեկավար Հ. Պէրպէրեանէ.

Այժմէն ապահովեցէք Ձեր տոմսերը եթէ կուզէք յիշատակելի վայրկեաններ ապրիլ, եթէ չէք ուզեր զրկուիլ սոյն ժողովրդական ԱՆՆՄԱՆ համերգէն։ Ներկայ պիտի ըլլան կարեւոր թիւով օտարներ, եկէք դուք ալ անոնց հետ [illegible] ծափահարելու Հայ երգն ու Հայ արուեստը։

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսակները որոշ աթոռներու համապատասխան թիւեր կը կրեն, համերգի ընթացքին չէ կարելի աթոռ փոխել։ Կը խնդրուի սոյն կէտին ուշադրութիւն դարձնել։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԻՑ
«ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ»
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

932 Փետր. 14ին կիրակի առաւօտ ժամը 10,30ին

Արձանագրուած անդամները, ինչպէս և նոր արձանագրուիլ ցանկացողները կը հրաւիրուին ժողովի։

Օրակարգն է Վարչութեան ընտրութիւնը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

14 Փետրուար կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, Ժողովրդային Տան սրահին մէջ պիտի խօսի Տօքթ. Բենիամին Գույլագեան նիւթ ունենալով Կուրաղեսպը եւ իր բաղդութիւնները (Աբանեսիսը):

ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մամըլթէյնի Ազգ. բուժարանի վարչութիւնս կը յայտարարէ յարգոյ ժողովուրդին թէ 7 Փետր. 932 «Բուն Բարեկենդանի օրը», ի նպաստ Մամըլթէյնի բուժարանին շրջող նուիրահաւաք յանձնախումբեր չեն կրցած պաշտօննին լրացնել, տեղացող տեղատարափ անձրեւի պատճառաւ: Անոնք 14 Փետր. Կիրակի օրը պիտի շարունակեն իրենց նուիրահաւաքութիւնը. վստահ ենք թէ ամէն հայ անհատ պիտի կատարէ իր պարտականութիւնը հանդէպ Բուժարանին։

Յաջողութեան մաղթանքներով

Ի դիմաց Մամըլթէյնի Ազգ. Բուժարանի վարչութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ — Նախագահ

Տօքթ. Տ. Պէրպէրեան — Ե. Ա. Ենիդօմշեան — Եղիշէ Արք. Եպսկ. Կարոեան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մամըլթէյնի Ազգ. բուժարանի վարչութիւնս պէտք ունի հիւանդանոցի մէջ միայն պատասխանատու պաշտօնեայի մը, թեկնածուներ կրնան գրաւոր դիմել վարչութեանս ներկայացնելով իրենց այլուր բարւոք պաշտօնավարութիւնը հաստատող վկայագրերը:

Ի Դիմաց Մամըլթէյնի Ազգ. Բուժարանի Վարչութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ — Նախագահ

ՏՕՔԹ.Տ.ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ — Ե.Ա.ԵՆԻԴՕՄՇԵԱՆ — ԵՂԻՇԷ ԱՐՔ.ԿԱՐՈԵԱՆ

— Վա՜յ, մեր աղջիկը փախցնեն։

— Եթէ կրնաք մեր ձեռքէն առէք։

Անդրանիկ կը հասնի տեղը։ Կը դադրեցնէ հրացանաձգութիւնը։

Աղջիկը արդէն՝ անցած է գիւղին կէս սահմանէն անդին՝ դէպի փախցնող գիւղի կողմը։

— Աղջիկը կը պատկանի փախցնողներու, ալ հախ է, կը վճռէ Անդրանիկ, երբ կը հաստատէ, որ աղջկան կամքովն է այդ բոլորը։

Երկու գիւղացիները կը մօտենան իրարու, երկու գիւղի մէջտեղը։

Կը բռնեն մեծ հարսանիք, կերուխում։

Հարսը կը բերեն, կը պարէ, կը համբուրէ Անդրանիկի ձեռքերը, բոլորը կը մաղթեն, որ աղջիկները ըլլայ Անդրանիկի նման քաջ հերոս, սարերու ասլան, քիւրտին և թուրքին դողացնողը։

Երեք օր հարսնիք է, ո՛չ մի վէճ, ոչ մի թիւրիմացութիւն։

Երկու հոգի դատ ունին Մշոյ թրքական դատարանին մէջ։ Տարիներ կը տեւէ և չի վերջանար։

Անդրանիկ կ'անցնի այդ գիւղէն. երկու գիւղացիները կը մօտենան իրարու։

— Մշոյ դատարանին վերջը չկայ, մեզ երկուքս ալ պիտի աւրէ։

— Այդպէս է, կը պատասխանէ իր հակառակորդը։

— Դէ՛, որ այդպէս է, Անդրանիկ փաշան մեր գիւղն է, երթանք փաշայի մօտ, մեր դատը վերջացնենք, կ'առաջարկէ մէկը։

— Համաձայն եմ, կը պատասխանէ միւսը։

Կ'երթան Անդրանիկ փաշայի մօտ։

Հարցը կը լուծուի երկու կողմերու համար ալ արդարօրէն։

Ժողովրդական դատարանը կ'ունենայ այնքան վարկ և համաժողովրդական վստահութիւն որ ամէն մարդ կուգայ Անդրանիկի մօտ և այնտեղ ալ կը վերջանայ գոհ թողելով բոլոր կողմերը։

Հետզհետէ, այս դատարանը կ'ունենայ այնքան տարածութիւն որ Քիւրտերն ալ կը դիմեն Անդրանիկին Հայու հետ ունեցած վէճի մը առիթով։

Անդրանիկի դատական գործը այնքան ծաւալ կ'առնէ, որ օրական մէկ քանի ժամ հարկ կ'ըլլայ նուիրել վէճերը մաքրելու և արդարութիւն ի գործ դնելու համար։

Այս դատարանը նման էր հին, բարբարոս գերմանական տեղերու մէջ տեղի ունեցած դատավարութիւններու, որոնց աւանդութիւնները յետոյ դարձան գերմանական և համաեւրոպական օրէնսդրութեան հիմունքներուն մէկ մասը։

Անդրանիկ կը դատէ շատ նախնական ձեւերով բայց արդարութեան բոլոր պահանջներուն համաձայն։

Սասնոյ չոր ու ցամաք լեռներուն վրայ վայրի աղջիկ մը, որ ամէն մէկ ձեռքով կրնայ մէկ մէկ խոշոր ոչխար բռնել և օդէն կախել, հումկու, գերուկ կարմրաուկ, սեւ, վառող աչքերով աղջիկ մը, որուն ամէն մարդ կը ճանչնայ և որ ամէն օր նախիր մը ունի արածելու՝ օր մը յանկարծ, լալով և հեծեծալով կը դիմէ սարը և կ'իյնայ Անդրանիկի ոտքերը։

— Աղջի՛կ, ինչո՞ւ կուլաս, կը հարցնէ Անդրանիկ.

— Ես այդ տղան չեմ առներ. ամչնալով կ'արտասանէ աղջիկը։

— Ո՞ր տղան, կը հետաքրքրուի Անդրանիկ.

— Ա՜յ, էն Զօփուր Ալօն, կը պատասխանէ աղջիկը։

— Որ չես առներ, չես առներ, ինչո՞ւ կուլաս։

— Երկու օրէ էսիս ինկեր են որ փախցնեն կը

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԵՍՏՈՐԱԿԱՆ ԱՂԱ ՊԵՏՐՈՍ ԷԼԼՈՒՐԻ ՄԱՀԸ

Թուլուզ.— Աղա Պետրոս Էլլուր որը Դաշնակիցներու հետ գործեց Թուրքերու մեծ պատերազմի ժամանակներէն. յետոյ և որուն միջամտութիւնը կարելի դարձուց Սուէյտի Հըլ-րանցքին ազատ Միայ, Նովիմբերի դրեակին մէջ մեռաւ ու-ղեղային կաթուածի մը հետեւանօք։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ ՇԱՀԱԾ Է

Բարիզ.—Անգործութեան շուրջ բացուած վիճաբանու-թիւնը փակուեցաւ 267ի դէմ 307 ձայնով կառավարու-թեան տրուած վստահութեան քուէով մը։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընէվ.— Սըր Ճօն Սայմըն, պ՛ Թարտիէօ և պ. Կիպ-սըն զինաթափութեան խորհրդաժողովին մէջ պիտի ճշդեն այսօր իրենց կառավարութեան տեսակէտները։

Ժընէվ.— Անթել հեռագրով ամէն կողմ տարածուած ճառի մը մէջ, պ. Թարտիէօ ընդգծեց թէ Ֆրանսան առա-ջին երկիրն է որ նոր սկսող ջանքին բերաւ դրական ա-ջակցութիւն։ Ֆրանսան իրաւասութիւն ունէր խօսելու համար որովհետեւ անիկա Ժընէվի մէջ միշտ կուսակից եղաւ Ազգաժողովի իրական և գործնական հեղինակութեան մ'ա-պահովելու քաղաքականութեան։ Պ. Թարտիէօ յայտարա-րեց թէ զօրաւոր Ազգաժողով մը անհրաժեշտ է խաղաղու-թիւնը և ապահովութիւնը կազմակերպելու համար։ Այս կազմակերպութիւնը այժմ հարկաւոր է որպէս զի Ազգա-ժողովը կարողանայ կատարել իր դերը, մանաւանդ զինուժ-ներու նուազեցման և միջազգային վէճերը հարթելու վե-րաբերեալ դերը։

Պ. Թարտիէօ յայտնեց թէ կարգ մը օտար թերթեր խիստ կերպով կը յարձակին արդէն Ֆրանսական առաջարկու-թիւններու դէմ։ «Մենք հոս ենք պատասխանելու համար, իմ պաշտօնակիցներս և ես», յայտարարեց պ. Թարտիէօ «բայց այս օրուան համար դիտողութիւն մը կ'ընեմ միայն, այսինքն թէ՝ մեր ծրագրի դիմացը մէկ բան գոյութիւն չունի մինչև հիմա»։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Մոսկուա.— Թուրքիոյ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք Րիւշտի պէյ հոս ժամանեց։

ՍՄԻԹ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ

Նիւ Եորք.— Նիւ Եորքի նախկին կառավարիչ պ. Սմիթ Ռամկավար կուսակցութեան թեկնածուն պիտի ըլլայ հան-րապետութեան նախագահութեան համար։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Պէրլին.— «Պէրլինէր Թակէպլաթ» կը հրատարակէ Սըր Րօպէրթ Սէսիլի կողմէ զինաթափութեան խորհրդաժո-ղովին գրուած յօդուած մը։

Սոյն յօդուածին մէջ, Լորտ Սէսիլ կը հաստատէ յար-ձակողական զէնքերու և պաշտպանողական զէնքերու միջև գտնուած տարբերութիւնը։ Ան կըսէ թէ պ. Լավալ իրաւունք ունի և թէ սերտ առնչութիւն մը գոյութիւն ունի ապա-հովութեան և զինուժերու մէջ։ Ան կը կարծէ թէ յար-ձակողական զէնքերը (ռմբակոծութեան յատկացուած օ-դանաւեր, թանքեր, ծանր թնդանօթներ, յածանաւեր, ըս-րահաւուղներ, և ընդծովեաներ) բնաջնջումը պիտի դիւ-րացնէր միջազգային կարգերու պաշտպանման համար պե-տութեանց միջև աշխատակցութեան կազմակերպութիւնը։

Ցետոյ, պէտք է ջնջել ընդհանրապէս բոլոր զինուժերը և հակակշռելու համար միջազգային գրութիւն մ'ստեղծել վերջապէս, պէտք է որոշել իւրաքանչիւր պետութեան զին-ուորական պիւտճէն։

ՕԺՆԷ ՏՈՒՆ ՔԵԶԻ ԵՒ ԱՍՏՂԸ ՔԻՉԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց

Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵՂԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Աւանդի պարմանագրութիւն

ՕԺԻՏ

Նրաշխաւորեալ տոկոս 6°/ₒ. Ասկէ զատ մաս-նակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայ-մանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՎԱԼՍԱ

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՊԲՈՒՈՐ ՍՄՍԹԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՍԱ-ՆԵՐԸ
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՐՕԿԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՍԱ** *անունը կրող տուփերը*

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱՒՏԱ Եղբարք

Փոստարկղ թիւ 445

ՊԷՅՐՈՒԹ

ՏՕՔԹ. Գ. ՏԱՎՈՒՏԼԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Իր դարմանատունը հաստատած է, ՍՄՍՈՒՐ փողոց, Տօքթ. Եօզղաթեանի (առամնաբոյժ) դարմանատան կից.

Ընդունելութեան ժամեր՝

Կէսօրէ	*առաջ*	*ժամը*	8—12
»	*վերջ*	»	2—6

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիքներու, լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր չերմախիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրեր, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Ժորժ Հաւէսէ փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք
Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴՊՐՋԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւն իր բոլոր բարդութիւններով եւ արդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոդով։ Իր աշակերտուհիները կ'ստանան Բարիզի ասիական Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *կօշիկները միշտ ամենաջաւ, ամենադիմացկուն, ամենաաժան եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՈՍԵԱՆ

(Նախկին բժիշկ և վիրաբոյժ Կիլիկեան ... Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Ալէնպի փողոց (Նախ Մաարատ), Լիբանանի ... Նորաշինութեան դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—
Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։
ՑԱՒԱԳԻՆՆԵՐՈՒՆ ՄԻՆՉ ՁՐԻ։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԷԿԷՇԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat Ֆակիւլթէի Interne եւ ... *ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՉՔԻ, ՔԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՅ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6

Իր դարմանատունը rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի ... կ'ընդունի ...

Աղքատ հիւանդները ձրի դարմանուին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդներուն զարմանատան մէջ։

Տոկուն շինուած Վայելուչ տեսք Հնչուն եւ բնական ձայն Անոր յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՉԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՈԼԼՕ ՖՈՆՈՆԵՐԸ

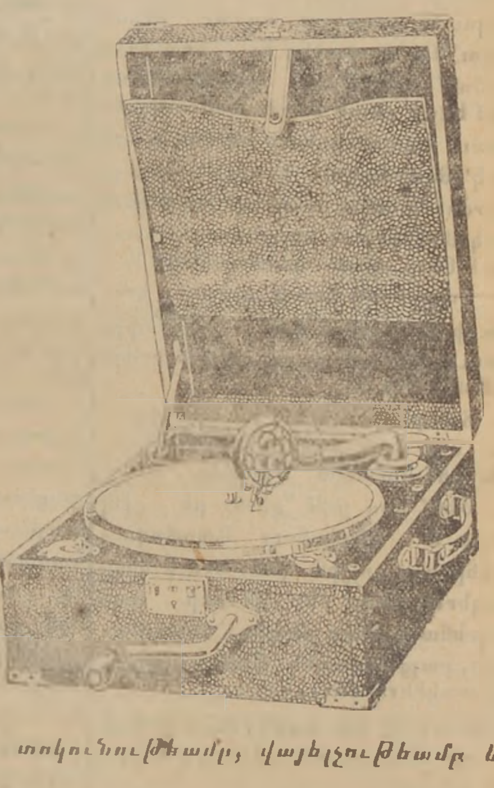

Հրապարակի վրայ գտնուող բոլոր մարքաներու հետ կը մրցին Ապոլլօ ֆոնոները։ Մանաւանդ վերջին նոր մօտէլները, որոնք հասած են արդէն, անգերազանցելի են իրենց տոկունութեամբ, վայելչութեամբ և մատչելի գիներով։

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՈԼԼՕ՝ ՖՈՆՈՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կասարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձեցէք եւ ...

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.—
ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԻՆԱՆԵԱՆ

KOURKEN SINANIAN, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

յարէ աղջիկը։

Անդրանիկ կը հրամայէ իր զինուորներուն իր քով բերել Զօփուրը։

Զօփուր կուգայ.

Երեսին վրայ եթէ Իօօ մը ցորեն թափես տեղ կայ լեցուելու։

Զօփուրը կը կանգնի Անդրանիկի դիմաց խրոխտ և դիւցազնական կեցուածքով, խնդիրը աղջիկ փախցնել է, և Սասունցին կը սիրէ այդ իր բոլոր հոգիով։

— Այ տղա՛յ, ինչո՞ւ ինկեր ես այս աղջկան ետին։

— Ինչո՞ւ չինկնիմ, կը պատասխանէ Զօփուրը, ես էլ աղէկ երիտասարդ եմ, պօյով փոսաթով, կը պատասխանէ համարձակութեամբ մեր Զօփուրը։

— Անդրանիկ կը կենայ և կը մտածէ.

— Պօյով փոսաթով, կը կրկնէ իր մտքին մէջ։

— Մուրատին մօտ հայելի մը կայ, բերէք այստեղ շուտով, կը հրամայէ Անդրանիկ։

Զինուորները կը բերեն հայելին։

Անդրանիկ հայելին կուտայ, որ Զօփուրը իր դէմքը՝ առաջին անգամ ըլլալով իր կեանքին մէջ, տեսնելէ յետոյ գլուխը կը կախէ։

— Հիմա որ տեսար քու դէմքդ, կը յարէ Անդրանիկ, այս աղջիկը ազատ կը թողուս։

Զօփուրը կ'անսայ Անդրանիկի վճիռին և կը խոստանայ որ այլեւս չինէր աղջկան ետեւէն։

Անդրանիկ անմիջապէս մտածեց և ըմբռնեց, որ Ասօն կեանքին մէջ իր երեսը դիտելու պատեհութիւն չէր ունեցած։ Սասունցին ո՞ր տեղաց որ տեղ գաղափար կարող էր ունենալ հայելիի մասին։

Անհաւասիկ մէկը Անդրանիկի արդարադատութիւններէն։

Իրեն կը դիմէ բրդուհի մը։

—Փաշա՛, ոտքերուդ հողին մեռնիմ, իմ ամուսինս ինծ կը ծեծէ։

Անդրանիկ իր մօտ կը կանչէ ամուսինը։ Կը խրատէ և կ'սպառնայ, կը դիմէ քիւրտի հաւատքին և նամուսի մասին ունեցած բարոյագիտութեան։

Քիւրտը կը համբուրէ Անդրանիկի ոտքերը և կը մեկնի իր կինը սիրելու վճռականութեամբ։

Հայ գիւղացի մը և քիւրտ գիւղացի մը ունին արտի սահմանի վէճ — սինօռ տավասի — կը դիմեն Անդրանիկի։

Անդրանիկ կը կանգնի ոտքի, կ'երթայ անձամբ կը դիտէ վէճի առարկայ եղող հողամասը։ Կը լսէ երկու կողմերու պատճառաբանութիւնները։ Անձամբ կը չափէ երկուքին արտը և կը վճռէ առանց նկատի առնելու մէկին Հայ ըլլալու և միւսին քիւրտ ըլլալու հանգամանքները։

Երկուքն ալ գոհ կ'ըլլան, որ իրենց սնոտի վէճը մաքրուած է։

Մնացած է մէկը, ժառանգ թողուցած է մէկ քանի վարտիկ, չապիկ, և քանի մը չէրէկ ցորեն։

Մեծ վէճ կայ ժառանգներու միջև։

Խնդիրը կը հասնի Անդրանիկին։

Անդրանիկ մէջտեղ կը բերէ բովանդակ ժառանգը, կը չափէ, կը բաժնէ անձամբ։

Երկու կողմերն ալ գոհ կը մեկնին։

Սասունցին օրինաւոր միջոցներով աղջիկ չի տանիր, անպայման պէտք է փախցնէ։

Երիտասարդի ընկերները ձեռք են բերած աղջիկը, հանած են գիւղէն դուրս։

Կռիւը սկսած է երկու գիւղերուն միջեւ, կը կրակեն երկու կողմէն։

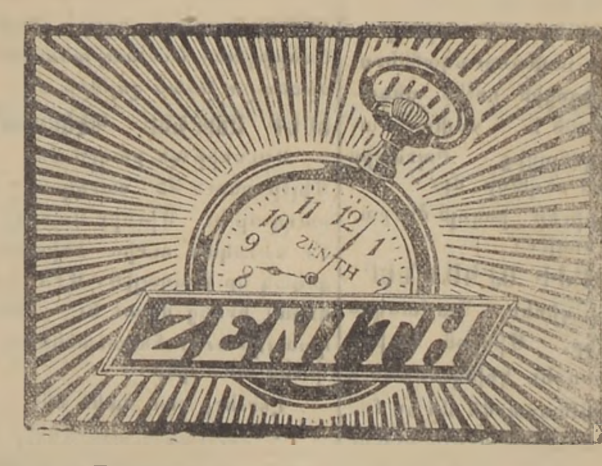

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը խնայեցնէ առանց դժուարութեան, չխաբելիութիւն տալով խնայելու ձեր ռոպէները անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի աղբերակն դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ առանց նուագը ձեր տան մէջ։

ՕԴԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕԴԷՕՆ** *ֆօլիօ մը*

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նշորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սղութեան դէմ ինքնապաշտպանուելու։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ***ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ*** *(Ֆօշ փողոց)*

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դրան կից։